

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА
НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ
2014-2020 Г.

СЕПТЕМВРИ 2013 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
I. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА СТРУКТУРАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПЛАНОВИЯ ДОКУМЕНТ	4
II. ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНОСТ	5
2.1. Съответствие между анализа на социално-икономическото развитие и SWOT анализа	5
2.2. Съответствие между идентифицираните проблеми в ситуационния анализ и предвидените цели и мерки в стратегическата част на плановия документ.....	5
2.3. Външна съгласуваност с принципите и целите на европейската и националната регионални политики и с документите от по-високо ниво.....	7
III. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА	8
3.1. Оценка на социално-икономическите въздействия на плана	8
3.2. Оценка на финансовите въздействия на плана	10
IV. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПЛАНА	11
4.1. Основни цели на предварителната екологична оценка.....	11
4.2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда и предложения за развитие и актуализация на дейностите свързани с опазване на околната среда.....	12
V. ОЦЕНКА ЗА РЕАЛИСТИЧНОСТ И ПРИЛОЖИМОСТ.....	24
5.1. Оценка на реалистичността на целите и индикаторите за измерване на резултатите.....	24
5.2. Оценка на реда и начина за наблюдение, оценка, прилагане принципа на партньорство и публичност.....	26
ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ.....	29

ВЪВЕДЕНИЕ

Предварителната оценка е изготвена успоредно с подготовката на проекта на Общинския план за развитие (ОПР). Тя съдържа прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите на социално-икономическо развитие на община Вълчи дол, екологична оценка и оценки за вътрешна и външна съгласуваност, реалистичност, приложимост и изпълнимост на документа.

Оценката на въздействието е инструмент за по-добро вземане на решения и за гарантиране качеството и устойчивостта на публичните политики. Тя е свързана с идентифицирането, предвиждането и оценката на възможните резултати, както положителни, така и отрицателни, от прилагането на политиките, нормативните актове и въобще една или друга инициатива на изпълнителната и местната власт. Насочена е към елиминиране или свеждане до минимум на негативните и оптимизиране на позитивните последици от тях.

Оценката на въздействието представлява неразделна част от цикъла на секторните политики, в частност от фазата на разработването на политики и стратегическо планиране. Една качествена оценка на въздействието е много важна за постигане на по-пълна осведоменост на лицата, вземащи решения, а и на широката общественост относно резултатите от прилагането на политики, нормативни, планови и стратегически документи.

Предварителната оценка на въздействието не трябва да се разбира като прекалено сложно начинание. Тя по-скоро представлява логическо обяснение на процесите. Целта ѝ е да бъдат разгледани всички евентуални последици, произтичащи от прилагането на Общинския план за развитие като стратегически документ, включително и възможността да се запази статуквото, като по този начин се направят изводи относно ефективността на предлаганата намеса, мерки и дейности от гледна точка на постигането на поставените цели.

Въздействията, обект на оценка обикновено се разделят на четири главни категории: икономически, финансови, социални и екологични.

Предмет на настоящата предварителна оценка на Общинския план за развитие на община Вълчи дол за периода 2014-2020 г. ще бъдат и четирите вида въздействия.

Икономическите въздействия могат да бъдат върху макро или микроикономическата среда, особено по отношение на икономическия растеж и на конкурентноспособността, т.е. какви ще бъдат промените, свързани с прилагането на предвидените в ОПР икономически мерки и дейности, въздействието им върху потенциала за прилагане на нововъведения и технологично развитие, възможните промени в инвестиционния климат, в пазарните дялове и моделите за търговски обмен, както и въздействието им върху стандарта на живот.

Финансовото въздействие е насочено към определяне на разходите и приходите, свързани с настъпването на промяна в количеството и качеството на обществените услуги, предлагани на местно ниво. При оценката може да се направи сравнение на разходите и приходите, за да се установи например дали строежът на нова инфраструктура ще има позитивен или негативен финансов резултат. Финансовият анализ се занимава с приходи, разходи, промени в нивото на обслужване и допълнителни капиталови разходи. В случая се оценява и финансовия капацитет и възможност на Община Вълчи дол за изпълнение на ОПР.

Социалните въздействия могат да бъдат върху човешкия капитал, промени в равнището на заетостта и качеството на работните места, социалната изключеност и бедността, въздействие върху здравето, безопасността, правата на потребителите, сигурността, образованието, професионалното обучение, културата, спорта и т.н.

Екологичните въздействия са позитивни или негативни, свързани с настъпилите промени в околната среда, като например промяната в климата, въздуха, водите, замърсяване на почвата, промени в общественото здраве и т.н. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с ОПР, съответства на стратегията за опазване на околната среда и на критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.

I. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА СТРУКТУРАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПЛАНОВИЯ ДОКУМЕНТ

Планът за развитие на община Вълчи дол е разработен като средносрочен документ за периода 2014-2020 г., с помощта на който се определят целите и приоритетите за развитието на общината, както и ресурсите за неговата реализация. Основната цел е ОПР да бъде практическо средство и методическо ръководство за управление на общината с участието на всички заинтересовани страни в рамките на местното развитие - общинска администрация, неправителствени организации и частен бизнес.

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински планове за развитие (2014-2020) одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Водещ принцип при създаване и изпълнение на плана е изискването за приемственост и последователност във водените политики на местно ниво, решаването на главните проблеми и предизвикателства на общината чрез използване на всички възможности и налични ресурси.

В структурно отношение Общинският план за развитие на община Вълчи дол съдържа две основни части: Аналитична и Стратегическа.

Аналитичната обхваща задълбочен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние на общината, на потенциала за нейното развитие, оценка на административния и финансов капацитет на Община Вълчи дол и анализ на силните, слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT-анализ).

В анализа на социално-икономическото развитие е извършено изследване на природогеографския и ресурсен потенциал, на тенденциите в икономическото развитие, социалния сектор, образованието, иновациите и технологиите, инфраструктурата, околната среда, селищното развитие и урбанистична структура и на културно-историческото наследство.

Стратегическата част включва: визия, стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки за развитие, финансови ресурси, индикатори, система за управление, наблюдение, оценка и контрол на изпълнението и информационно осигуряване.

Между визията, главната, стратегическата цели и приоритетите на плана има добре изразена връзка, така че постигането на целите от по-ниско йерархично ниво естествено ще доведат до реализация на дългосрочната стратегия на документа.

В ОПР са включени 4 основни приоритета (оси на развитие), 13 специфични цели и 41 мерки, както следва:

Приоритет 1: „Създаване на условия за местно икономическо развитие, с приоритети селско стопанство, хранително-вкусова промишленост и туризъм”, в който са заложили 3 специфични цели и 9 мерки.

В Приоритет 2: „Ограничаване на безработицата, повишаване на доходите, жизнения стандарт и социалното включване” целите са 3, а мерките 8.

В Приоритет 3: „Балансирано териториално развитие, чрез подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство” общият брой на целите е 2, а на мерките 10

В Приоритет 4: „Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги” специфичните цели са 5 и реализиращите ги мерки 14.

Заложените мерки и дейности към всички специфични цели по отделните приоритети са логически обвързани с идентифицираните в аналитичната част на плана проблеми и

нужди на целевата територия. По този начин с реализацията на ОПР ще се постигне желаното положително въздействие в социално-икономическото развитие на общината и ще се подобри текущото ѝ състояние.

В общото приоритизиране на разработения ОПР на община Вълчи дол 2014-2020 г. не се наблюдават повторения на цели и мерки.

В плановия документ е включена индикативна финансова таблица за осигуряване на средствата за реализация по мерки и източници, както следва: Национално съфинансиране /държавен и общински бюджети/; Средства от Кохезионния фонд, Структурните фондове /ЕФРР, ЕСФ/, Европейския селскостопански фонд за развитие на селските региони и Частни инвестиции.

Предвидената система за наблюдение и оценка, заложените индикатори, както и методите за информационно осигуряване на плана отговарят на изискванията, заложен в Методическите указания на МРРБ за изготвянето на ОПР.

Прилагането на принципа на партньорство между Общинската администрация, бизнеса, неправителствените организации и други заинтересовани лица е реализирано при разработването на програмния документ, чрез проведени анкети и обществени обсъждания.

Изводът, който се налага е, че ОПР на община Вълчи дол за периода 2014-2020 г. е добре структуриран, съдържателен и отговаря на всички нормативни изисквания за разработването на този вид планови и стратегически документи.

II. ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНОСТ

2.1. Съответствие между анализа на социално-икономическото развитие и SWOT анализа

Анализът на силните и слабите страни, на възможностите и заплахите направен от екипа е изключително подробен и е представен по конкретни сектори. Анализът е изпълнен в съответствие със стандартната методология, според която силните и слабите страни са резултат от влиянието на вътрешни фактори, а възможностите и заплахите на външни фактори. Екипът е успял успешно да изведе силните и слабите страни, възможностите и заплахите въз основа на резултатите от анализа на социално-икономическата среда, който е пълен и задълбочен.

Дефинираните цели в стратегическата част на Плана за развитие на община Вълчи дол (2014-2020) са насочени към намаляване на слабите страни и преодоляване на заплахите. Те имат за цел развитие и оползотворяване на наличния потенциал.

Целите са определени в съответствие с “Методически указания за разработване на Общинските планове за развитие”, като е приложена комбинацията от метода на еквивалентността и метода на конверсията.

Целите и приоритетите са съгласувани от гледна точка на спецификата на района. Планирани са действия за развитие на потенциала и уникалните конкурентни предимства на общината за преодоляване на наличните дефицити в съответствие с извършения анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите.

2.2. Съответствие между идентифицираните проблеми в ситуационния анализ и предвидените цели и мерки в стратегическата част на плановия документ

Ситуационният анализ на общината е структуриран тематично в девет раздела.

Местоположението на общината е анализирано от гледна точка на възможностите и ограниченията за развитие. Посочени са географските и административните граници и предимствата произтичащи от, това че община Вълчи дол се намира в близост до три административни центъра - Варна, Добрич и Шумен и няколко добре развити Черноморски курорта.

Вълчи дол попада в периферията на зона с развит туризъм – Северното Черноморие. Общината се намира на 79 км от к.к. “Албена”, на 68 км от к.к. “Златни пясъци” и на 60 км от к.к. “Св.Св. Константин и Елена”.

Общината се отличава с плодородна земя и чиста, живописна природа, съчетание между Лудогорието и Добруджа.

Структурата на природния комплекс е разгледана достатъчно подробно в аналитичната част на ОПР. Описани са релефа, геоложката среда, почвите, полезните изкопаеми, климата, и водните ресурси. В анализа е намерила място оценката на компонентите на природната среда, биоразнообразието и техните най-важни характеристики. Сравнителните природо-географски предимства на общината и тяхното ефективно използване и усвояване са от важно значение за устойчивото и балансирано развитие на територията.

Динамиката и структурата на човешките ресурси са представени чрез анализа на основни демографски фактори като брой население, разредение и гъстота, полово-възрастова структура, образователно равнище, естествен прираст, механичен прираст, безработица и трудова заетост, благосъстояние и жилищна политика.

Направените изводи отразяват правилно демографската ситуация в общината и са свързани с продължаващите процеси на депопулация на общинската територия, влошена възрастова, образователна и професионална структура на населението и наличието на все още над средното за страната равнище на безработица. Тези изводи са от особена важност за демографската рамка на реализация на плана.

Отчетени са факторите, повлияващи икономиката, произтичащи от членството на България в ЕС и натиска на Вътрешния европейски пазар върху фирмите като са отчетени глобалните тенденции и заплахите на глобалния пазар. Икономиката на общината е показана в нейното развитие и структура. Направена е обща характеристика на общинската икономика и са изведени основните тенденции в развитието. Основните икономически сектори за община Вълчи дол са селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост, производство на строителни материали, алтернативен туризъм като водещо значение има селското стопанство.

Подробният икономически анализ по отделни сектори описва последователно структурата и тенденциите в развитието на промишлеността, селското и горското стопанство, туризма, търговията и услугите. Анализът на всеки отделен сектор започва с кратко резюме, в което се подчертава мястото на сектора в развитието на общината, посочени са характерните тенденции и проблеми.

Анализирани са също общинския бюджет и общинските активи, като е изведена връзка между бюджета, използването на активите и икономическите реалности в общината.

Извършен е анализ на състоянието на околната среда по компоненти. Приведени са подробни данни, подкрепящи направените изводи.

Изводите, направени на база анализа, подчертават отсъствието на вредни за околната среда процеси, липсата на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда. Това, заедно с благоприятните климатични условия и водни ресурси, е фактор за развитие на земеделие, растениевъдство и животновъдство, както и на интегриран културно-исторически, селски, еко туризъм, ловен туризъм и др.

В така представения ситуационен анализ са обхванати основните статистически данни, моментното състояние и главните тенденции в развитието на всеки един от анализирания сектори. Направени са важни изводи, които са отправни точки за извършването на SWOT анализа и формулирането на приоритетите за развитие. Планирани са действия за развитие на потенциала и конкурентните предимства на общината за преодоляване на посочените дефекти, въз основа на анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите.

2.3. Външна съгласуваност с принципите и целите на европейската и националната регионални политики и с документите от по-високо ниво

Оценката на съответствието установява наличие на логическа съгласуваност на предложените цели, приоритети и мерки/операции и висока степен на обвързаност с основните цели и приоритети на разработените стратегически документи, попадащи във времеви хоризонт на Плана за развитие като: Националната програма за развитие „България 2020”, Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Националната стратегия за околната среда (2005-2014 г.), Национална стратегия за управление на отпадъците, Регионалният план за развитие на Североизточния район за планиране за периода 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Варна (2014-2020 г.) и др.

Изпълнението на заложените в Приоритет 2: „Ограничаване на безработицата, повишаване на доходите, жизнения стандарт и социалното включване” и Приоритет 3: „Балансирано териториално развитие, чрез подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство” от ОПР мерки ще допринесат за изпълнението на националните цели и приоритети на Националната програма за реформи 2011-2015 г.

Общинският план за развитие интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с икономическо, социално и териториално сближаване и балансирано развитие. Реализацията на формулираните специфични цели и мерки от Плана за развитие ще спомогнат за реализиране на стратегическите цели на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. (НСРР), които са насочени към: повишаване на конкурентоспособността и заетостта; инфраструктурно развитие и достъпност, устойчивост и социалното включване.

Общинският план за развитие е съгласуван и съобразен с целите и приоритетите на: Националната програма за развитие „България 2020” и Регионалният план за развитие на Североизточния район за планиране за периода 2014-2020 г.

Съответствие е постигнато и с Областната стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 г. Реализирането на разработените в плана за развитие на община Вълчи дол главни стратегически ще доведат до:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

В ОПР ясно и конкретно са отразени пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитието, като са отчетени възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии и се създадат предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината. Изпълнението на мерките и дейностите предвидени в Приоритет 3 и Приоритет 4 на ОПР ще допринесат за изпълнение на целите на Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Екипът изготвил Плана за развитие на община Вълчи дол е постигнал съгласуваност с принципите и целите на европейската регионална политика свързани с конвергенция, регионална конкурентоспособност и заетост и териториално сътрудничество. Целите са отразени в стратегическата част на плана за развитие, като са отчетени особеностите на района за планиране и основните направления на европейската регионална политика.

По този начин реализацията на ОПР на Вълчи дол за 2014-2020 г. и постигането на целите на плана директно ще допринесе за реализацията на областните, регионални, национални и европейски цели, дефинирани в плановите и стратегически документи от високо ниво.

III. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

3.1. Оценка на социално-икономическите въздействия на плана

Съгласно действащата методология, Общинският план трябва да индикира до каква степен интервенциите през плановия период ще допринесат за подобряването на следните ключови параметри: произведена продукция; нетни приходи от продажби; заетост и безработица; средна работна заплата, доходи, разходи и потребление на населението; конкурентоспособност (разходи на труд за единица продукция); състояние на инфраструктурите и околната среда; качество и достъпност на публичните услуги и др.

Като цяло аналитичната част на плана дава относително пълна картина за текущото състояние на социално-икономическото развитие на общината към 2013 г. Обхватът на документа е балансиран, не са налични обемни анализи на отделни сектори, които да влошават качеството му в значителна степен. Изследването е балансирано и по отношение на обема и представената статистическа информация.

Общата оценка на плана за развитие на община Вълчи дол в частта анализ на социално-икономическото развитие е следната:

- изследвани са главните аспекти на местното развитие;
- открити са основните приоритети и проблеми, което е позволило обвързването и обобщаването им в анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите;
- отразени са специфични области като икономическо развитие, конкурентоспособност, развитие на човешките ресурси, заетост и безработица;
- не са налични противоречия между текстове в отделните раздели, отразени са взаимовръзките между отделните сектори (например туризъм, култура и културно-историческо наследство, далекосъобщения – ИКТ и др.);
- представената статистическа информация е актуална, като са използвани данните на НСИ и ТСБ - Варна.

На база на извършения анализ на социално-икономическото състояние на целевата територия и предвид заложените в ОПР индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението може да се направят съответните изводи за въздействието на документа. Базовите и прогнозни стойности на ключовите индикатори позволяват да се сравнят и преценят очакваните социални и икономически ефекти и въздействия от реализацията на плана.

Ако Планът бъде изпълнен и заложените в него мерки и конкретни проекти станат реалност, по безспорен начин може да се твърди, че както социалните, така също икономическите и екологичните показатели на община Вълчи дол до края на плановия период (2020 г.) ще регистрират ръст, доближаващи я до стандартите за устойчиво развиваща се територия, в която на населението е осигурен по-висок жизнен стандарт и доходи, по-добри обществени услуги, по-уютна жизнена и околна среда.

Предварителна оценка на Общински план за развитие на община Вълчи дол 2014-2020 г.

Конкретните очаквани положителни въздействия върху социално-икономическото развитие на общината са следните:

- Преодоляване на демографската криза, увеличаване на раждаемостта и привличане на нови жители на територията, което ще доведе до повишаване на: броя на населението с 1,4%, броя на учениците в училище с 6% и на децата в детските градини с 12% до 2020 г.
- Намаляване на безработицата с около 3,5%, повишаване коефициента на заетост с около 2% и коефициента на икономическа активност също с 5%.
- Увеличаване на нетните приходи от продажба на предприятията.
- Увеличаване на декарите обработваеми земеделски земи с около 7%.

Заложените мерки, дейности и проекти в плана и индикаторите предполагат следните по-общи социално-икономически въздействия:

- Балансираност и всеобхватност на функции в общината и в административния ѝ център, които увеличават икономическия, административния и обслужващия им потенциал;
- Икономическо съживяване и растеж, чрез рационално използване на всички разполагаеми в общината ресурси за селскостопанско производство, лека и хранително-вкусова промишленост, логистика, туризъм и съпътстващи дейности и услуги;
- Увеличаване дела на обработваемата земеделска земя и залесените горски площи;
- Повишаване на енергийната ефективност и увеличаване дела на ВЕИ в крайното потребление;
- Увеличаване дела на населението с подобро водоснабдяване, третиране на отпадъчните води и осигурен широколентов достъп до интернет;
- Ремонтирани пътища, улици, площади и обновен общински сграден фонд;
- Подобро административни, образователни, здравни и социални услуги;
- Развитие на културата и спорта и др. положителни въздействия.

При определяне на приоритетите за развитие на община Вълчи дол успешно е постигната връзка с набелязаните стратегически цели, като всеки един от тях допринася за постигането им и ще окаже определено положително социално-икономическо въздействие върху целевата територия и нейното население. Идентифицираните основни проблеми, потенциал и предимства в развитието на община Вълчи дол са позволили да се определят приоритети, които да доведат до едно балансирано и устойчиво развитие с оптимален ефект през следващите седем години.

Като цяло формулираните приоритети, стратегически цели, мерки и заложените интервенции, както и финансовата им обвързаност чрез индикативната финансова таблица позволяват да се направи извода, че успешното изпълнение на плана ще доведе до значителен икономически ръст и съществено подобрене на качеството на живот в община Вълчи дол в края на плановия период. Набелязаните приоритети и мерки, с които трябва да се постигне визията и главната цел в стратегическата част са уместни от гледна точка на стимулирането на икономическия и социален живот в района.

Анализът на социално-икономическото въздействие на Плана, показва, че той може да даде значителен тласък на икономиката на Вълчи дол през периода 2014-2020 г. и да доведе до решаване на демографските и социални проблеми в общината.

Очакванията са, чрез реализацията на заложените мерки и дейности в дългосрочен период да се разшири обхвата на местната икономика и усвои потенциала ѝ за създаване на

работни места, генериране на доходи и повишаване на жизнения стандарт, което да доведе до повишаване и развитие на човешките ресурси.

В ОПР на община Вълчи дол за 2014-2020 г. са отразени конкретни количествени очаквания по отношение на индикаторите за мониторинг и това дава възможност да се прецени очакваното социално-икономическо въздействие на Плана и да се установи точно дали то ще оправдае изразходването на планираните финансови ресурси.

3.2. Оценка на финансовите въздействия на плана

Предвидените финансови средства за реализация на ОПР са съобразени със социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община, което през новия програмен период ще се осъществява под комбинираното влияние на две групи фактори - стимулиращи и задържащи развитието ѝ. От друга страна разпределението между необходимите финансови средства по отделните приоритети е премерено чрез значимостта и капиталоемкостта на отделните дейности. Направени са допускания за развитие на местните икономики и процеса на финансова децентрализация, които ще се отразят в нарастване на средствата, осигурявани от Общините за финансиране на регионалното и местно развитие.

Финансовите ресурси за изпълнение на ОПР са обобщени в индикативната финансова таблица и детайлно описани в Програмата за реализация на плана, която е дадена като отделно приложение. В нея финансовите ресурси са детайлизирани в достатъчна степен по мерки, проекти и дейности, по години и срокове за реализация и прогнозни източници за финансиране.

В стратегическата част на плана са изброени основните източници на финансови средства, които условно могат да се обособят в следните групи – Общинско финансиране, Външно публично финансиране и Частно финансиране.

В Програмата за реализация на ОПР на община Вълчи дол за периода 2014-2020 г. са заложили 100 проекта на обща стойност 124 594 000 лева.

От Индикативната финансова таблица към Плана се вижда, че 67% от предвидените средства са с източник – Фондове на ЕС, около 27% са частни инвестиции и 3,3% са предвидените целеви средства от държавата.

Собственото финансово участие на община Вълчи дол е 2,75% или 3 421 000 лева.

Планът предвижда най-големи инвестиции за реализиране на Приоритет 3 „Балансирано териториално развитие, чрез подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство”. За осъществяване на дейностите в него са заложили 92 924 000 лева, като основната част от тях - 75% ще бъдат с източник фондове на ЕС и 21% частни инвестиции.

На следващо място по обем на предвидените средства и инвестиции е Приоритет 1 „Създаване на условия за местно икономическо развитие, с приоритети селско стопанство, хранително-вкусова промишленост и туризъм”, за който са планирани 20 380 000 лева, като около 55% от ресурса е за изпълнение на дейностите от Специфична цел 1.2 „Развитие на селското и горското стопанство”. За развитие на насърчаване на предприемачеството и инвестициите са предвидени около 27% от средствата в Приоритет 1.

От представената индикативна финансова таблица е видно, че за реализацията на проектите свързани с изпълнението на Приоритет 2 „Ограничаване на безработицата, повишаване на доходите, жизнения стандарт и социалното включване” са заложили 1 640 000 лева. Това е приоритетът с най-малък обем финансови средства.

За изпълнение на дейностите на специфична цел 2.2 „Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда” е заложило 100% финансиране от Централния бюджет, а за специфична цел 2.3 „Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение” в

индикативната финансова таблица е предвидено финансирането на мерките да бъде 90% от фондовете на ЕС, 6% частни инвестиции и 4% от общинския бюджет.

В плана е предвидено, че за реализацията на Приоритет 4 „Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги” са необходими 16 650 000 лева., като близо 67% от тях се очаква да бъдат от външно публично финансиране (Централен бюджет, фондове на ЕС и др. източници).

От разпределението на публичните разходи в бюджета на Община Вълчи дол по функции е видно, че тя няма финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проектите и дейностите в Общинския план за развитие.

В бюджета няма възможност за заделяне на много средства за разработване, управление, изпълнение и съ-финансиране на проекти и дейности от ОПР. Трудностите пред общината в голяма степен са при осигуряването на собственото финансиране. Един европейски проект изисква доста голям собствен ресурс да бъде реализиран преди средствата по него да бъдат възстановени.

Очакванията за новия програмен период са, че Европейския съюз през следващите 7 години няма да отпусне 100%-тово финансиране на грантови схеми дори за проекти на Общини и НПО. Собственият финансов принос на бенефициентите е задължителен и ще се движи в различни граници, според финансиращата програма. Това налага Общините да осигуряват самостоятелно съответния процент от средствата за съфинансиране от други източници. В тази връзка община Вълчи дол трябва да има готовност за структуриране на едно сложно финансиране, което да обезпечи реализирането на икономически рентабилни проекти. Важно е, че в плана се акцентира върху реализиране на проекти чрез публично-частни партньорства (ПЧП), което е модерен и алтернативен начин за финансиране. Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г.

От гледна точка на ресурсите ОПР е много голяма финансова програма, годишните разходи по която в отношение към БВП са доста високи. Планът предвижда големи инвестиции в инфраструктурата и по-малки по размер разходи за развитие на човешките ресурси, увеличаване на заетостта и инвестиции в производствения сектор.

.За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програма за морско дело и рибарство, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Допълнителен механизъм за финансиране се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в „районите за целенасочена подкрепа” (общини с влошено социално-икономическо състояние), съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР).

IV. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПЛАНА

4.1. Основни цели на предварителната екологична оценка.

Настоящата екологична оценка е изготвена на основание на ЗООС, Наредбата за условията, реда и методите за извършване на екологична оценка и Закона за регионалното развитие.

Оценката на въздействието е инструмент за по-добро вземане на решения и за гарантиране качеството и устойчивостта на публичните политики. Тя е свързана с идентифицирането, предвиждането и оценката на възможните резултати, както положителни, така и отрицателни, от прилагането на политиките, нормативните актове и въобще една или друга инициатива на изпълнителната власт. Насочена е към елиминиране

или свеждане до минимум на негативните и оптимизиране на позитивните последици от тях.

Предварителна екологична оценка на плана за развитие на община Вълчи дол за 2014-2020 г. цели да отчете екологичните проблеми в района на най-ранния етап от вземане на решения и направи този процес по прозрачен посредством консултации и участие.

Основните екологични цели в оценката се отнасят до:

- Опазване на водите от замърсяване и постигане на добро качество на повърхностните и подземните води.
- Постигане на изискванията за безопасно качество на питейните води, намаляване и свеждане до минимум риска за здравето на населението, чрез гарантирани микробиологични, химически показатели и органолептични качества на питейната вода.
- Да се сведе до минимум замърсяването на почвите и да се реализира процеса на възстановяване на вече увредените почви.
- Да се намали и сведе до минимум здравният риск от почвеното замърсяване.
- Разработване и прилагане на регионални политики за постепенно разширяване обхвата на териториите с добро състояние на околната среда.
- Разработване и приложение на ефективни системи за управление на дейностите по отпадъците с цел намаляване до минимум вредното им въздействие върху здравето и околната среда.
- Усъвършенстване на системата за контрол и санкциониране на физическите и юридическите лица системно замърсяващи околната среда.
- Повишаване екологичната култура на населението с цел осъзнаване на неблагоприятното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда от нерегламентираното изхвърляне и обезвреждане на отпадъците.
- По-тясно интегриране на политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.

4.2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда и предложения за развитие и актуализация на дейностите свързани с опазване на околната среда

В общинския план за развитие разделът “Околна среда” включва раздели “Състояние на въздух, води, почви и шум” и раздел „Дейности по управление на отпадъците”. Мерките, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици за околната среда са включени в Приоритет 3 от Плана за развитие на община Вълчи дол.

Състоянието на околната среда и устойчивото използване на природните ресурси са в основата на бъдещото развитие на община Вълчи дол. Това предопределя и основните екологични приоритети заложи в ОПР, които се свеждат до решаването на основни цели и задачи за постигане на качество на живот на населението в съответствие с европейските здравни, екологични и технически норми и екологичен комфорт.

Заложените дългосрочни стратегически задачи за период 2014-2020 год. включват подобряване на качеството на здравословната и жизнена среда и съхранение на природното наследство въз основа на принципите за устойчиво развитие; съхраняване и опазване на екологичния баланс; опазване чистотата и качеството на атмосферния въздух, водите, почвите, защитените територии и биоразнообразието; функциониране на надеждна система

за мониторинг и управление на ОС и други актуални проблеми. Включват се редица мерки, свързани с подобряване качеството на питейните води; изграждане на инфраструктура за събиране, пречистване и заустване на отпадъчните води; подобряване на системата за управление на отпадъците В SWOT анализа на ситуацията в община Вълчи дол са обобщени силните и слаби страни, в това число и тези, свързани със състоянието на компонентите и факторите на околната среда.

Община Вълчи дол се характеризира като екологично чист район.

По отношение на компонент “въздух” липсват големи източници на замърсяване. Съгласно чл.30, ал.1, т.4 от Наредба №7/99г. (ДВ, бр.45 от 1999г.), Общината е класифицирана като район, в който нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове. Отдалечеността на Община Вълчи дол от Девненски промишлен комплекс, розата на ветровете и липсата на крупни замърсители са факторите обулсовили решението на МОСВ за невключването ѝ в единната система за наблюдение и контрол на атмосферния въздух.

Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух. Под “Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване, идентифициране на причините, предизвикващи това замърсяване.

Въздухът, като компонент на околната среда, влияе върху състоянието на другите фактори на средата. Замърсяването на въздуха се отразява и върху тяхното замърсяване.

Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух са автомобилният транспорт, изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор, дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества от кариери за добив на инертни материали, трошачно–сортировъчни инсталации, строителни и ремонтни площадки, неблагоустроените територии в населените места. Източникът на емисиите на азотен диоксид в атмосферния въздух са основно транспортът и битовото отопление, в съчетание с формирането на различни метеорологични условия на средата (скорост и посока на вятъра, температура на въздуха и атмосферно налягане, температурна инверсия). Особено силно влияние оказват инверсионните процеси, които определят различно поведение и миграция на замърсителите във въздуха и създават условия за кумулиране на замърсителите в приземния въздушен слой. Автотранспортът представлява непрекъснато действащ източник, основно на ФПЧ. Неговата интензивност е пропорционална на автомобилния трафик и следва неговите изменения – сезонни и денонощни. Влиянието на автотранспорта върху КАВ има първостепенно значение, тъй като той е най – динамично развиващия се източник на емисии в атмосферния въздух.

На територията на община Вълчи дол липсват големи източници на замърсяване на атмосферния въздух. Основен замърсител на приземния въздух на територията на общината са битовите отоплителни тела, като все още населението се отоплява в зимния сезон приоритетно с дърва и въглища и по-ограничено с електрическа енергия.

По данни от РИОСВ-Вълчи дол обектите, попадащи в обхвата на Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.) са:

1. КС „Вълчи дол” на „Булгартрансгаз” ЕАД, гр. София – компресорна станция, гр. Вълчи дол;
2. „Идна-48” ЕООД, гр. Добрич – бетонов възел, гр. Вълчи дол;
3. „Термострен инвест” ЕООД, гр. Варна – цех, гр. Вълчи дол;
4. „Капро - Петров ” ЕООД, гр. Вълчи дол – зърнобаза, гр. Вълчи дол;
5. „БГ Агро Земеделска компания ” ЕООД, гр. Варна – зърнобаза, гр. Вълчи дол.

А обектите, попадащи в обхвата на Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (Обн. ДВ, бр. 75/1999 г.) са следните :

1. „Радиан” ЕООД, гр. Варна – бензиностанция, гр. Вълчи дол;
2. „Ван Ко строй” ЕООД, гр. Варна - бензиностанция, гр. Вълчи дол; (при проверка през 2012 г. е установено, че обекта не работи);
3. „Петрол” АД, гр. София - бензиностанция, гр. Вълчи дол;
4. „Радиан” ЕООД, гр. Варна – бензиностанция, с. Брестак;
5. „Радиан” ЕООД, гр. Варна – бензиностанция, с. Ст. Караджа;
6. „КГ Ойл” ЕООД, с. Караманите – бензиностанция, с. Караманите;
7. „Петрол” АД, гр. София – бензиностанция, с. Червенци (при проверка през 2009 г. е установено, че обекта е преустановил дейността си).

Качеството на атмосферния въздух в община Вълчи дол не създава риск за здравето на хората от общината , но трябва да се отбележи , че след изпълнение на заложените в плана цели ще се елиминират и съществуващите минимални източници на замърсяване.

Друг основен компонент на околната среда са водите, в това число повърхностните, подземните и отпадъчните (битови, производствени и др.).

Геоложкият строеж, физико-геоложките качества на седиментите и характера на климата (умерено-континентален) обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води. В Североизточна България, в района на Лудогорието са формирани обширни карстово-пукнатинни водоносни хоризонти сред дебелите до няколко стотин метра малм-валанжски и барем-аптски варовикови седименти. Преобладава хоризонталното развитие на пукнатинните и карстови ходове. Сред дебело-пластовите отложения се очертават зони на по-интензивно окарствяване и съответно по-висока продуктивност, които се уточняват в хода на детайлните хидрогеоложки проучвания.

Стопанско значение имат водите, привързани към малм-валанжски, еоценски и миоценски водоносен хоризонт. При отсъствието на постоянен речен отток, подземните води на горноюрско-долнокредния и барем-аптския водоносни хоризонти представляват главния източник за водоснабдяване. Карстовите води представляват голям естествен ресурс, но те имат много променлив режим. Тяхното ефективно усвояване изисква нови водостопански и хидротехнически инфраструктурни решения. По отношение качествените характеристики, значителна част от подземните води в района отговарят изцяло на изискванията на съществуващия БДС 2823/83 за питейно водоснабдяване. Друга част (съдържащи предимно незначителни количества амоняк, нитрити, нитрати) са пригодни след хлориране и/или след смесване с други чисти води. Трета част са пригодни за такива цели само след пречистване. Най-често срещаното замърсяване на подземните води е с нитрати, произхождащи от изкуствените торове върху селскостопанските земи. Локални органични замърсявания (нитрити, амоний и др.) се наблюдават около селища без канализационна мрежа

Дължината на речната мрежа, преминаваща през територията на общината е 249 km. Гъстотата на речната мрежа на територията на Общината е показател за разчленеността на релефа, а не за оценка на водния потенциал. Водосборните области на протичащите през Община Вълчи дол реки са слабо развити. Наклоните и количеството на водите са малки и не могат да бъдат използвани енергийно.

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водния потенциал на областта, реки с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река. Река Арабаджидере преминава през територията на общината, продължава до с. Страхил, където се губи в пукнатинно-карстовите отложения на сармата. Дължината на руслото е 126 km със среден наклон 2,5°. Водосборната площ има ветрилообразна форма с големина 2 404 km. Повърхностен склонов отток се формира само в периодите на поройни валежи, поради карстовия характер на терена.

Режимът на оттока е обусловен от валежите и следва техния ход, поради подчертано валежно подранване. Характеризира се със сезонна неравномерност. Коефициентът на вариация за Варненска област е 0,5 – 0,8 при среден за страната - 0,33 и среден за северното Черноморие - 0,5. Пълноводието на реките в Общината е през есенно-зимния сезон, като през този период преминава 60% от оттока. Маловодието съвпада с периода на активно водоползване (месеците юли, август и септември) и дава едва 0,5% от годишният отток.

Климатичните промени през последните 3 години показват, че интензивни пролетно – летни валажи, увеличават оттока многократно. Стойности на параметрите на “висока вълна” не могат да бъдат цитирани, поради липсата на пунктове за наблюдение по реките с местно значение. Отточният капацитет в областта е нисък – 0,18 при средно за страната 0,25 - 0,28 и се дължи на преобладаващите седименти, в които дренират по естествен път падналите валежи. Оползотворяването на водите е свързано с изграждането на специфични локални съоръжения - микроязовири.

Естествени водоеми няма. През 60-те години са изградени 15 микроязовира с общ обем 3 241 000 m³ за напояване на селскостопански земи, а след 1991 г. те са зарибени за спортен и любителски риболов и защита на населените места от „високи води” вследствие на порои.

На територията на община Вълчи дол не е констатирано наличието на минерални води.

По отношение на водите в община Вълчи дол съществуват редица проблеми, обусловени от:

- липсата на изградена на 100% канализация за битовите отпадъчни води на територията на Общината;
- изтичането на инфилтратата към подпочвените води от редицата новопоявяващи се нерегламентирани сметища в отделните населени места;
- наличието на локални замърсители (земеделските кооперации, съществуващите казани за ракия, мандри, фекалните води от кравеферми, овцеферми и птицеферми), непречистващи отпадъчните си води, в законоизискуемата степен на пречистване и заустване във водоприемник;
- наличието на лагуни от съществуващите в миналото животновъдни ферми;
- независимо от слабата промишлена дейност и липсата на трайни и мащабни замърсяващи производства, производствените отпадъчни води се вливат в градската канализационна мрежа и се пречистват съвместно с битовите отпадъчни води;
- високото ниво на подпочвените води обуславя по-бързия и лесен достъп на замърсяващите вещества и пренасянето им на големи разстояния;
- въпреки, че населените места са водоснабдени на 100%, водопроводната мрежа е изградена от етернит и 15 – 20% има нужда от подмяна;

Поради незначителната промишлена дейност не се наблюдават трайни и мащабни замърсяващи производства, които да оказват съществено отрицателно влияние върху надземните и подземни води в общината.

По данни от РИОСВ-Вълчи дол:

1. ПСОВ (битово-фекални) към “Дом за възрастни хора с умствена изостаналост”, гара Оборище, община Вълчи дол се стопанисва от община Вълчи дол, и има издадено от БДЧР - Варна разрешително № 23710020/01.04.2008 г. за ползване на воден обект за заустване на пречистени отпадъчни води в Сухо дере, вливащо се в река Суха – втора категория воден обект. Всички съоръжения в ПСОВ функционират в нормален технологичен режим.

Резултатите от анализите от извършения собствен и контролен мониторинг по отделните показатели не показват превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени в издаденото разрешително.

2. Компресорна станция “Вълчи дол”, землището на с. Брестак, общ. Вълчи дол се стопанисва от “Булгартрансгаз” ЕАД, гр. София. За обекта има издадено от БДУВДР – Плевен разрешително № 13710066//19.03.2012 г. за ползване на воден обект за заустване на пречистени отпадъчни води в Сухо дере, вливащо се в река Суха – втора категория воден

обект. ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично пречистване на водите, които работят в нормален технологичен режим.

Резултатите от анализите от извършения собствен и контролен мониторинг по отделните показатели не показват превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени в издаденото разрешително.

3. Млекопреработвателното предприятие разположено в с. Ген. Киселово, общ. Вълчи дол собственост на “Хранивест” ЕООД, с. Кичево има издадено от БДУВДР – Плевен разрешително № 13140195/28.05.2012 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – “Арабаджи дере”/отводящ канал на яз. Генерал Киселово/. Изградената пречиствателна станция за отпадъчни води, формирани от мандрата все още не е въведена в експлоатация. Отпадъчните води, които се формират се отвеждат в резервоар с вместимост около 38 м³, като водите се изчерпват, пречистват и приемат, съгласно сключен Договор между дружеството и “В и К – Варна” ООД. Не е установено изтичане на отпадъчни води от изход на ПСОВ към Арабаджи дере.

Степента на изграденост на водопроводната мрежа е 100% на територията на цялата община Вълчи дол. Дължината ѝ е 490 км. Всички населени места са водоснабдени, като средно годишно се подават 900 000 кум. м. вода за питейно-битови цели.

Недостиг на вода е регистриран за селищата Брестак, Оборище и Бояна. Делът на полезно използваната вода от водоснабдителните системи намалява поради загубите на вода от аварии. За нормализиране на водоснабдяването за питейни и битови нужди е необходимо изграждането на дълбок сондаж в с. Бояна и мерки за подобряване на водоснабдяването на с. Брестак - ремонт на два каптажа и оборудване на един шахтов кладенец.

В района на общината са налице следните водоизточници за питейни и битови нужди:

- Каптажи – 16 бр. с общ дебит при нормални условия - около 80 l/sec (при последните измервания дебитът е намалял около 3-4 път);
- Дълбоки сондажи – 7 бр - 125,00 l/sec;
- Шахови кладенци – 2 бр. - 7,00 l/sec;
- Регистрирани – 4 бр. индивидуални кладенци за питейни нужди и 40 бр. – за битови нужди.

През последните години са бракувани 5 каптажа и 2 шахтови кладенци.

Водоснабдяването на гр. Вълчи дол се осъществява изцяло от подземни води. Част от водата се подава директно в мрежата посредством помпена станция „Войнишки кладенец”. Тя от своя страна се захранва посредством два каптажа изградени в местността „Бешбунар” - каптаж „Бешбунар-1” и каптаж „Бешбунар-2”.

Секторната инфраструктура е стара, липсват мащабни инвестиции за рехабилитация и модернизация на съоръженията, което води до значително разхищение на водните ресурси при преноса им до крайните потребители. Загубите на вода в общината са над 40% от подадената вода. Този показател е по-нисък от средния за страната - 57%, но е необходимо да се предприемат инвестиционни мерки за снижаването му. Ефектите от изпълнението на мерките по програмата за подобряване качеството на водоснабдителните услуги и реструктуриране на дружествата в цялата страна все още не са дали осезаем ефект.

За решаване на проблемите с амортизираната водоснабдителна инфраструктура и липсата на канализация в ОПР на Вълчи дол за 2014-2020 г. са заложили проекти за подмяна на водопроводната мрежа в селата Добротич, Ген.Колево, Радан войвода, Червенци и Ст.Караджа. За гр. Вълчи дол и селата Михалич, Брестак и Ген.Киселово се предвиждат проекти за пълен воден цикъл – подмяна на водопроводна и изграждане на канализационна мрежа. В селата са предвидени за изграждане и три локални ПСОВ. Трябва да се търсят източници на финансиране и варианти за решаване проблемите с остарялата водопроводна мрежа и на останалите селища в общината.

Изпълнението на поставените в ОПР цели ще доведат до въздействия върху отделните компоненти на околната среда. Въздействията са положителни и отрицателни, като включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и

дългосрочни, постоянни и временни, последици. Отрицателни ще са предимно очакваните въздействия по време на строителния процес, с който е свързано прилагането на част от мерките.

При реализацията на ПСОВ - крайният ефект е положителен, но по време на реализацията са възможни отрицателни въздействия, които са с еднократни и временни (по време на строителството) Тези мерки ще имат кумулативно въздействие - колкото по-дълго се прилагат, толкова екологичното и химическо състояние на водите ще се подобрява във времето. Целите за повърхностните води и целите за подземните води ще имат значително и то предимно положително въздействие върху компонентите на околната среда.

В Таблица 1 са обобщени предложенията за развитие и актуализация на дейностите свързани с количеството и качеството на водите.

Таблица 1: Развитие и актуализация на дейностите свързани с количеството и качеството на водите

Вид дейности	Екологично въздействие	Степен на въздействие
1. Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна инфраструктура	Пряко	++
2. Разработка на технологии за икономично водопотребление, обратното им използване, водоспестяващи технологии	Пряко	++
3. Съгласно Директиви на ЕС за градските ОВ до 2014 г. селища с население над 2000 екв. жители да се изградят канализационни системи	Пряко	+
4. Внедряване и използване на децентрализирани и нискотехнологични системи за пречистване на отпадъчни води	Пряко	+

В раздела **“Почви”** са разгледани основните проблеми и източници на замърсяване на почвите:

- Образуването на нерегламентирани сметища в община Вълчи дол;
- Недостатъчен контрол на състоянието на почвите, предвид използването от земеделските стопани на торове за подхранване на почвата и препарати за борба с плевелите.

Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и други замърсители.

Почвената покривка е формирана основно върху лъсочна основа при степни и лесостепни растителни отношения. Основни почвени типове са излужени черноземи, карбонатни черноземи и сиви горски почви. Най-разпространени са черноземните почви с техните разновидности – карбонатни и излужени, отличаващи се с голямо почвено плодородие. По долините на реките са разпространени алувиални и делувиални почви. По склоновете на хълмовете са разпространени сиви горски почви.

Излужени черноземи (тежко-песъчливо-глинести). Заемат равнини територии в селата Радан Войвода, Червенци, Караманите, Метличина, част от землищата на Брестак, Михалич, Калоян, Стефан Караджа, Генерал Колево, Оборище, Генерал Киселово, Страхил, Звънец, Калоян, Есеница и Изворник. Мощността на хумусния хоризонт е 0,65 до 0,80 m. Орният слой е с разпрасена структура. Необходима е дълбока обработка. Излужените черноземи са почви с високо естествено плодородие и при правилна обработка при тях се получават най-високите добиви от селскостопански култури.

Карбонатни черноземи. Разпространени са в южната част на общината в землищата на гр. Вълчи дол и селата Щипско, Искър, Михалич, Кракра, Добротич и Войводино. Характеризират се със средно песъчливо глинест механичен състав и се обработват по-леко от излужените черноземи, не набъбват при напояване, не се напукват при изсъхване. Мощността на почвения профил е голяма 1,80 – 1,90 m със значително съдържание на карбонати. Мощността на хумусния хоризонт е 0,45 – 0,75 m. Подходящи са за отглеждане на всички селскостопански култури.

Сиви горски почви. Разпространени са главно по високите части в землищата на селата Генерал Киселово, Изворник, Стефан Караджа, Есеница и Калоян. Хумусният им хоризонт е с малка мощност – до 0,35 m. Съдържанието на хумус в орницата е около 2% и рязко намалява в дълбочина. Запазеността с азот и фосфор е слаба, а почвена реакция е кисела по целия профил. Физичните свойства на тези почви са неблагоприятни. Отличават се със значително глинесто съдържане във вертикалния почвен профил и добре изразена диференциация на механичния състав и почвообразуването. Тези почви са с ниско естествено плодородие, разположени са най-вече на наклонени терени и са подходящи за отглеждане на етерично-маслени култури.

Алувиално-ливадните почви са разпространени около реките. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопроницаеми са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване.

Слабият наклон на терена, геоложкият строеж на почвената подложка и климатичните условия са определящи фактори за запазването на високоплодородните почви в общината от развитието на интензивни разрушителни процеси. По степен на застрашеност от водно-плочна ерозия землището попада в зона на ниска ерозия.

В община Вълчи дол няма ерозирани, кисели, засолени и физически нарушени почви.

В с. Михалич, община Вълчи дол има централизиран склад за негодни и залежали пестициди, в който се съхраняват 23 200 кг. Прахообразни и 800 л течни пестициди. Складът е изграден със средства от ПУДООС.

В Таблица 2 са обобщени предложенията за развитие и актуализация на дейности, свързани с възстановяване и подобряване качеството на земите и почвите.

Таблица 2

Вид дейности	Екологично въздействие	Степен на въздействие
1. Решаване въпросите свързани със замърсяването на земеделските земи	Пряко	+
2. Опазване на почвите от негодни средства за растителна защита: пестициди; хербициди; фунгициди и др.	Пряко	+
3. Възстановяване на нарушените функции на увредените почви	Пряко	+
4. Трайно решаване на проблемът със залежалите продукти за РЗ	Пряко	++

Във връзка с гореизложеното в ОПР на община Вълчи дол трябва да се предвидят мерки за:

- Въвеждане на дейности, свързани с ограничаване използването на пестициди и торове в земеделието
- Разработване на проекти за събиране, съхранение и обезвреждане на пестициди, хербициди, фунгициди и други препарати от такъв тип;
- Възстановяване функциите на ерозирани почви.

В раздел 1.8.2. “Отпадъци” на ОПР е отразено състоянието и са коментирани дейностите свързани с управление на отпадъците съгласно Закона за управление на отпадъците.

Образуването на отпадъци съпътства всички дейности в бита, промишлеността, търговската дейност, услугите. Задълженията на причинителите на отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците и издадените подзаконови актове.

Битови и строителни отпадъци

Битови и

Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци (чл. 19, ал. 2 от ЗУО).

В тази връзка с договор № РД 0801-527/20.04.2007 г., след възлагане по реда на ЗОП, на основание проведена процедура по чл. 41, ал. 1, 2, 3 и чл. 42 на ЗОП дейността *Управление на отпадъците* в общината е предоставена на "ТЕХНОКАР" ЕООД гр. Варна, представлявано от Григор Георгиев Фиданов като изпълнителят приема да извърши: "Организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови и строителни отпадъци, образувани на територията на община Вълчи дол и обезвреждане, чрез депониране на общинското депо за неопасни отпадъци гр. Вълчи дол за период 2007-2017 г." за срок до 31.12.2017 г., както и обработка на извозените ТБО и на депата за биоразградими отпадъци (бившите сметища в селата).

Покритието с услугата е 100% (за всичките 22 населени места в общината).

Основната цел, която си поставя фирмата е екологосъобразно управление на отпадъците.

Сметосъбиране и сметоизвозване - дейностите протичат по предварително изготвен и одобрен от общината график с честота на извозване, съгласно заповед № 952/29.10.2012 г. на Кмета на общината

- за град Вълчи дол – 2 пъти седмично;
- за селата Брестак, Ген. Киселово, Ген. Колево, Ст. Караджа, Караманите, Метличина, Червенци, Изворник, Есеница, Калоян, Добротич, Михалич, Войводино, Щипско – на 10 дни веднъж;
- за селата Искър, Бояна, Оборище, Радан войвода – на 10 дни веднъж през периода от м. март до м. ноември и по 2 пъти месечно през месеците януари, февруари и декември;
- за селата Кракра, Звънец, Страхил – 2 пъти в месеца през цялата година.

На територията на община Вълчи дол са разположени общо 676 бр. контейнера тип „Бобър”, 1,1 м³

Целогодишно съдовете за смет, разположени на територията на общината се поддържат в добро техническо състояние.

За нуждите на Общината, фирмата ползва 1 бр. сметосъбиращ камион "Ман" 22 м³, за извършване дейностите, свързани с обезвреждане на ТБО се използва верижна машина.

Персоналът по упражняване на дейността е нает изцяло от жители на Община Вълчи дол.

Обезвреждане, чрез депониране

Обособените две отделения на депото, без контакт между тях за ТБО (твърди битови отпадъци) и строителни отпадъци се поддържат в допустимите по скица граници, експлоатират и поддържат целогодишно.

Достъпът на външни лица до Общинското депо е ограничен с бариера и пропускателен режим (физическа охрана). Охранителят извършва визуален контрол за допустимост на товарите и дава указания за мястото на разтоварване. Доставените отпадъци се отбелязват в отчетна книга за депо, *съгласно Наредба № 9 от 28 септември 2004 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности.*

Територията на депото е частично оградена във високата му част, граничеща с обработваемите земи и лицевата страна, разграничаваща клетката за битови отпадъци от клетката за растителни и животински отпадъци. Металната ограда (мрежа) се поддържа и подменя при необходимост.

За извършване на дейностите свързани с експлоатацията на депото се използват – верижна машина, челен товарач, камион-самосвал, валяк вибрационен над 7 т.

Пробутване и запръстяване се извършват веднъж на два дни, след запълване на площадката за разтоварване.

Депото не е снабдено с кантар, поради което количествата отпадъци постъпващи на депото за обезвреждане се отчитат по обема на транспортното средство и приравнени към относителното тегло.

Всички нерегламентирани сметища на територията на общината са ликвидирани. В действие е единствено общинското депо за неопасни отпадъци-Вълчи дол, местност Бешпунар, ПИ № 000582, регистрационен № 72.

Освен сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци допълнителни дейности по управление на отпадъците, извършвани от фирмата са:

- Събиране и временно съхранение на опасни отпадъци (оловни акумулаторни батерии, други моторни, смазочни и масла за зъбни предавки, маслени филтри, флуоресцентни тръби, съдържащи живак) и отпадъци с неопасен характер (излезли от употреба гуми) и последващото им предаване на фирми с договор и притежаващи необходимите разрешения за по-нататъшно третиране;

- Събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, смесени отпадъци от строителството, изкопни земни маси;

- Обезвреждане на отпадъците – наземно депониране.

Депото не е снабдено с кантар, поради което количествата отпадъци постъпващи на депото за обезвреждане се отчитат по обема на транспортното средство и приравнени към относителното тегло.

Опасни отпадъци

На територията на общината, в с. Михалич съществува склад за съхраняване на опасни отпадъци, съхраняват се негодни за употреба препарати за растителна защита.

Периодично се осъществява годишен мониторинг на склада от РИОСВ-Варна и Гражданска защита-Варна.

Община Вълчи дол има сключен Договор № LL-2010-1002-НМ/12.08.2010 г. с “Бал Бок Инженеринг” – АД гр. София за предаване на излезлите от употреба луминисцентни и други лампи, съдържащи живак. През последните две години такива лампи не са събрани.

Други отпадъци

- Отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, обществените и административните учреждения, училищата, търговските, промишлените и туристическите обекти, находящи се на територията на община Вълчи дол – Договор № ДСО-35/24.08.2012 г. с „ЕКОКОЛЕКТ” АД гр. София – системата не е задължителна за община Вълчи дол и все още не е въведена;

- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) – община Вълчи дол има сключен договор № 62/08.04.2013 г. за организиране на дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от МПС на територията на общината с „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД гр. София – до момента няма отчетени количества;

- Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване (ИУЕЕО) – Договор № 189/05.11.2012 г. с „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД гр. Варна – до момента са отчетени 3 800 кг., общо количество разделно събрани и транспортирани до площадка за предварително третиране ИУЕЕО (провеждат се акции кампанийно, два пъти годишно) с код на отпадъка 20 01 36;

- Излезли от употреба гуми (ИУГ) – Договор № 190/05.11.2012 г. с „ТРАНСИНС АВТОРЕЦИКЛИРАЩ КОНСОРЦИУМ” АД, гр. Варна – няма отчетени количества. Определена е площадка на общински терен;

➤ Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) – Договор № 188/05.11.2012 г. с „ТРАНСИНС БАТЕРИ“ – ООД, гр. Варна – няма отчетени количества. Определени са терени и осигурени съдове, съобразно броят жители в общината за разделното събиране на НУБА;

➤ Битови биоразградими отпадъци – не е решен проблемът с разделното им събиране.

Учреденото на 20.04.2011 г. „Регионално сдружение на общините Аврен, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Провадия и Суворово за изграждане на регионална система за управление на отпадъците - регион Провадия”, с водеща община Вълчи дол, е сключило договори и е възложило изготвяне на Доклад по ОВОС за площадка Войводино, алтернативна площадка Венчан, и претоварна станция на територията на община Долни Чифлик; Прединвестиционни проучвания (ПИП); и Анализ на разходите и ползите за обект „Регионално депо за отпадъци – регион Провадия” по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.”.

В момента се изготвя нов доклад за ОВОС, в който се разглежда регионална система с водеща площадка „Войводино“, алтернативна „Венчан“ и една претоварна станция.

Общинският план за развитие на Вълчи дол 2014-2020 г. предвижда проекти за закриване и рекултивация на съществуващо депо за ТБО, изграждането на Регионално депо за отпадъци и изграждане на площадка за преработка и компостиране на биологични отпадъци.

Изискванията към пусканото на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и задълженията за събирането, транспортирането, временното съхраняване, предварителното третиране, повторното използване, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са нормативно регламентирани с Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (Наредбата) (обн. ДВ бр. 36 от 2006 г.; изм. и доп., ДВ бр.53 от 2008 г). Кмета на общината следва да има сключен договор с организация и кампанийно да се извършва събиране на този вид оборудване.

Дейностите по депониране на строителни отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (бр. 83 от 24.09.2004 г.). Кметът на общината отговаря за избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на строителни отпадъци, определя маршрута за транспортиране на строителните отпадъци, образувани на територията на общината и инсталацията или съоръжението за третирането им, контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

Третирането на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради е проблем за който все още в страната няма напълно утвърдена практика за събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане, както и изградена техническа инфраструктура. Затрудненията идват от, това че в страната има ограничен брой съоръжения за предварително третиране в това число сортиране и раздробяване на отпадъците от строителство и разрушаване, с цел последващо оползотворяване на отделните фракции. Към момента отпадъците от строителство и разрушаване обикновено се използват за запълване на изкопи на различни строителни и други площадки, за възстановяване на релефа, за насипи, при ремонтно-възстановителни работи на пътища и други обекти.

В съответствие с Националния стратегически план, общините следва да предвидят конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване

количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Глава трета, раздел I от Наредба 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

В Таблица 3 са посочени предложения за развитие и актуализация на дейността, свързана с управление на отпадъците.

Таблица 3

Вид дейност	Екологично въздействие	Степен на въздействие
1. Разработване на технологии за минимизиране на отпадъците и ресурсно спестяващи такива	Пряко	++
2. Технологии за третиране на строителните отпадъци	Пряко	++
3. Разработка и внедряване на безотпадни и малко отпадъчни технологии и внедряване на ноу-хау в тази област	Пряко	++
4. Разработка на програми и мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с управлението на отпадъците в различните по вид бизнес(частен; публично-частен; предприятия с европейско и друго международно участие)	Пряко	++
5. Привеждане в съответствие на сметосъбиращата и сметоизвозваща техника със средно инженеро - техническо ниво изискуемо в ЕС	Пряко	++
6. Ангажиране на обществеността с екопроблемите. Информирание и привличане на обществеността, НПО, научни среди и др. за решаване проблемите на ООС	Пряко	++
7. Организирането на разделно събиране на растителните отпадъци и биологичното им третиране при източника или на площадки за компостиране	Пряко	++

С посочените предложения за развитие на дейностите в областта на управление на отпадъците ще се постигне:

- екологосъобразно събиране, сортиране, транспортиране и предаване за рециклиране на отпадъците на територията на общината;
- недопускане на непосредствен риск за здравето на хората, възникващ от генерираните отпадъци от опаковки;
- ограничаване и намаляване на въздействието върху околната среда, причинено от образуваните отпадъци от опаковки;
- изпълнение на изискванията, определени в действащото национално и общинско законодателство в сферата на управление на отпадъците от опаковки и принос към постигане на целите за рециклиране и оползотворяване заложиени в ЗУО.
- събиране на данни за количествата генерирани отпадъци от опаковки;
- активно участие на населението при прилагането на системите за разделно събиране на отпадъци.

Друг съществен елемент и фактор в обезпечаването на жизнен и екологичен комфорт на околната среда, човека и биосферата като цяло представляват физичните замърсявания - шум, вибрации, вредни лъчения, акустика и др.

Шум

По данни на РИОСВ-Вълчи дол обектите, попадащи в обхвата на Наредба № 54 за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (ДВ, бр. 3/2011 г.) са:

1. „Капро - Петров ” ЕООД, гр. Вълчи дол – зърнобаза, гр. Вълчи дол;
2. „БГ Агро Земеделска компания ” ЕООД, гр. Варна – зърнобаза, гр. Вълчи дол.

Радиация

Слънчевата радиация е природен източник на радиация, към която човек се е приспособил и не е прието да се счита като опасна за неговото здраве.

Сумарната слънчева радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение на прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Познаването на светлинния режим е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

Конкретни данни за слънчевата радиация за община Вълчи дол липсва.

Община Вълчи дол се характеризира като екологично чист район.

В Таблица 4 са обобщени предложения за развитие и актуализация на дейности, свързани с физичните замърсявания (шум, вибрации, вредни лъчения, акустика).

Таблица 4

Вид дейност	Екологично въздействие	Степен на въздействие
1.Предвиждане на устройствени решения в т.ч околновръстни пътища за намаляване на шумовото въздействие от автомобилния транспорт	Пряко	++
2.Изграждане и функциониране на система за намаляване или пряко отстраняване на отрицателното въздействие на физическите фактори	Пряко	++

Въз основа на гореизложеното е целесъобразно освен посочените в плана визия за развитие, стратегически цели и приоритети да се отрази още:

- инициране и организиране на междудържавно сътрудничество по екологични проблеми и програми, свързани с трансграничните въздействия, замърсявания и др;
- разработване на мероприятия за повишаване екологичното образование, култура и съзнание на гражданите, по-лесен достъп до информация относно състоянието на околната среда и активно участие на обществеността и бизнеса в процесите по опазване на околната среда;
- запознаване на представители на регионалните и местни власти с ключовите аспекти на европейското законодателство по околна среда;
- технологично обновяване и привличане на инвестиции /наши и чужди/ в опазването, възстановяването и възпроизводството на околната среда. Разработка и реализиране на проекти и ноу-хау на наши и чужди програми, финансирани от ЕС и български екофондове;
- изграждане и функциониране на ефективна система за интегрирано управление на отпадъците в съответствие с новия закон /ТБО, производствени, строителни и опасни/, която да включва целия арсенал от дейности - събиране, временно съхранение, рециклиране, оползотворяване /компостиране/, обезвреждане и трайно депониране, в т.ч. мониторинг;
- разработване на програми и регионални мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с интегрираното управление на отпадъците. Събирането, рециклирането, оползотворяването и обезвреждането, и трайното депониране на

различни видове отпадъци са изключително голяма област за реализиране на различни по вид бизнес дейности на смесено общинско-частно ниво, на частен бизнес и особено на джойнвенчер с водещи европейски и международни институции в областта на третирането на отпадъците;

– изграждане и функциониране на програма за екологосъобразно животновъдство;

– регионът е туристически ориентиран, следователно трябва да се обърне по-съществено внимание на развитието на интегриран туризъм, базиран на природно-ландшафтните и културни дадености и ресурси.

Важно е при разработването и изпълнението на ОПР на община Вълчи дол, да се предвидят дейности, които да касаят междуобщинско екологично сътрудничество и опазването на околната среда.

Плана за развитие на община Вълчи дол дава възможност за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на общината и запазване доброто състояние на околната среда. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя. Екологичната оценка на предложения план, извършена на експертно ниво, допълва и доразвива разработката както с нови аспекти по отношения на екологичния статус, така и по отношение на целите, задачите и приоритетите. Разработването на плана е съобразено със съществуващите дадености и спецификата му от една страна и от друга - с вграждането му в междурегионалното и национално развитие и сътрудничество.

V. ОЦЕНКА ЗА РЕАЛИСТИЧНОСТ И ПРИЛОЖИМОСТ

5.1. Оценка на реалистичността на целите и индикаторите за измерване на резултатите

Постигането на главната стратегическа цел на ОПР на община Вълчи дол е обвързано с постигането на три основни стратегически цели, които са формулирани от екипа, както следва:

Цел 1: Постигане на стабилни темпове на икономически растеж, чрез привличане на инвестиции за намаляване на безработицата, повишаване на доходите и преодоляване на бедността.

Цел 2: Ограничаване на демографската криза, насърчаване на образованието и социалното включване.

Цел 3: Комплексно подобряване състоянието на техническата инфраструктура и жизнената среда, съхраняване и опазване на природното богатство и културно-историческото наследство.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели е насочен в следните основни области на въздействие:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени четири приоритета за действия, насочени към постигането на специфични цели в различни сфери на развитието на общината.

Приоритет 1: Създаване на условия за местно икономическо развитие, с приоритети селско стопанство, хранително-вкусова промишленост и туризъм.

Приоритет 2: Ограничаване на безработицата, повишаване на доходите, жизнения стандарт и социалното включване.

Приоритет 3: Балансирано териториално развитие, чрез подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги.

Заложените приоритети отразяват изчерпателно специфичните конкурентни предимства на общината за планиране на нейното развитие за периода 2014-2020 г и водят до постигане на стратегическите цели, главната цел и реализиране на дългосрочната визия за развитие на общината.

Като цяло заложените цели в ОПР на Вълчи дол са реалистични и изпълними, насочени към решаване проблемите на целевата територия и нейното население, съобразно наличните ресурси, потенциал и възможности за привличане на инвестиции.

За измерване на степента на изпълнение и постигане целите на плана е изградена добре структурирана система от индикатори.

Те са разделени на **общинни и специфични индикатори**.

Общинните индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община Вълчи дол 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 - 2020 г.

Специфичните индикатори от своя страна са два вида - за въздействие (отчитат изпълнението на стратегическите цели) и за резултат (отчитат изпълнението на приоритетите).

Индикаторите, включени в ОПР на община Вълчи дол са:

- **Конкретни** – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- **Измерими** - за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- **Достъпни** - има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- **Адекватни** - обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- **Обвързани са с времето** - на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

Индикаторите за наблюдение и оценка са агрегирана информация от данните за реализация на конкретни проекти по ОПР.

Наличието на добре подбрани индикатори позволява да се изгради ефективна система за наблюдение на изпълнението на плана. Те са конкретни, ясно формулирани, добре подбрани, лесно измерими. Заложените базови и целеви стойности за всеки индикатор са адекватни на ситуацията и възможностите за развитие на общината, което от своя страна е гаранция за реалистичност и приложимост на плана.

5.2. Оценка на реда и начина за наблюдение, оценка, прилагане принципа на партньорство и публичност.

Механизмите за оценка и наблюдение на изпълнението на ОПР се позовават на действащите нормативни документи, указания и добри практики от предишния програмен период 2007-2013 г.

Предмет на наблюдение на ОПР е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа. Орган на наблюдение на ОПР е Общинския съвет. В документа са дефинирани и ролята и отговорностите на Кмета на общината като основен орган на управление на ОПР, изготвянето и внасянето в Общинския съвет на ежегодни програми за работата по реализация на ОПР, както и годишни отчети за хода на изпълнението.

Системата за наблюдение на ОПР включва следните основни компоненти:

- Системата от индикатори за наблюдение – дефинирани по-горе и отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;
- Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ОПР се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, Агенция за чуждестранни инвестиции, Агенция за енергийна ефективност, Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроеността на населението, живеещо в общините на района.
- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ОПР се осигурява от бюджета на Община Вълчи дол.
- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на общински планове за развитие и програмите за реализация на общинските планове за развитие. Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.
- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ОПР и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

За изпълнението на ОПР се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на

регионалния план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ОПР се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ОПР осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

Положителен момент при формулиране на механизмите за изпълнение на Общинския план за развитие е препоръчителното създаване на специална експертна група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Неотменен документ, свързан с изпълнението на Общинския план за развитие е Програмата за реализация на ОПР за периода 2014-2020 г. Програмата за реализация се разработва на основата на ресурсно осигурените мерки и включва конкретни проекти и дейности, прогнозните им стойности, източници на финансиране, срокове и отговорни институции. В специален раздел на Програмата са включени проектите и дейностите, които Община Вълчи дол ще изпълнява в условия на публично-частни партньорства и за които ще се търсят инвеститори. Тук би могло да се добави и засилването на мотивацията на местната власт и местните общности към реализация на част от мерките и проектите със собствени средства и по пътя на публично-частните партньорства. Общината трябва да е отворена към бизнеса и да реализира съвместни проекти с него, чрез привличане на частни капитали за оползотворяване на общински имоти, терени, сгради или отдаване на публични услуги.

Мониторингът е систематично събиране, анализ и използване на информация, необходима за управлението и вземането на решения в процеса на работа по изпълнение на Общинския план за развитие. По този начин може да се сравни реалният напредък по изпълнението на плана с предварително планираните дейности. Основна предпоставка за осъществяване на ефективен мониторинг и оценка са заложените в ОПР индикатори за наблюдение. В ОПР на Вълчи дол има добре изградена система от такива индикатори.

Предложената в плана система за мониторинг, контрол и оценка е съобразена с местните специфики, информационната осигуреност и капацитета за реализация. По този начин тя позволява да бъдат проследени не само използването на финансовия ресурс, но и активно да се отчитат настъпващите промени в социално-икономическото и екологично състоянието на средата в резултат на предприетите интервенции.

Механизмът за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност може да се разгледа в следните аспекти:

➤ **В процеса на изготвянето на ОПР:**

ОПР е разработен чрез прилагане на принципа на партньорство, който включва и информиране на всички заинтересовани страни. Дадена е възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с потесен кръг участници, осъществяване на широко консултиране чрез организиране на обществено обсъждане, в т.ч. и чрез интернет, участие във формални структури за планиране и мониторинг със състав, основан на принципа на партньорството – местна власт, социални и

икономически партньори, гражданско общество и др. Обменът на мнения и информация е осъществен и чрез провеждане на анкети, попълване на въпросници и справки.

Проведени са консултации и предварителна съгласуваност с ангажиране и активно участие на представители на заинтересованите страни.

➤ По време на изпълнението на ОПР:

В процеса на изпълнение на ОПР основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. Те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност: информирание, консултиране и съгласуваност, и с активно участие на всички заинтересувани страни. Ще се публикуват на страницата на Община Вълчи дол в интернет.

В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2020 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информирание и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

Поддържането на изградените вече ефективни партньорства ще даде възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Вълчи дол и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информирание и въвлечане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ

Общото заключение от Предварителната оценка на Общинския план за развитие на община Вълчи дол за 2014-2020 г. е, че документът е разработен в съответствие с нормативната база и по-конкретно Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и Методически указания за разработване на Общински планове за развитие на МРРБ.

Документът отговаря на националната политика в областта на регионалното развитие и съответства на Европейската регионална политика. Осигурено е съответствие между планираните цели, приоритети и мерки и целите и принципите на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Националните документи за регионално развитие, Регионалният план за развитие на СИР и Областната стратегия за развитие на област Варна за 2014-2020 г.

Общите цели на Плана са насочени към постигане на висок и устойчив икономически растеж, висок жизнен стандарт, устойчиво и балансирано развитие при съхраняване на природната и развитие на селищната среда. Като цяло целите на Плана са оправдани предвид сегашните условия, връзката между избраните приоритети и цели в преобладаващата си част са кохерентни и добре развити.

Естествено има компоненти от плана, които могат да се подобрят и усъвършенстват.

На първо място трябва да се вземе предвид факта, че ОПР се изготвя в етап, в който все още няма одобрени Оперативни програми и Програма за развитие на селските райони за новия програмен период 2014-2020 г. На тази основа разработката включва мерки и дейности, заложи в проектите на основните финансиращи програми, които биха могли да се променят в последствие. Това налага преглед, оценка и при необходимост актуализация на ОПР веднага след одобрение на всички финансиращи програми за новия програмен период.

От гледна точка на ресурсите ОПР е ресурсоемък, което поставя под съмнение реализацията на всички мерки и дейности, но като цяло е реалистичен и изпълним. Бюджетните ресурси на Община Вълчи дол са ограничени и е необходимо ежегодно да се прави преглед на проектите и дейностите, включени в Програмата за реализация на плана и да се преценява тяхната приоритетност и възможности за реализация.

Индикаторите като цяло са адекватни и измерими, но броят им – 48 е твърде голям. Това от една страна дава възможност за по-всеобхватна и задълбочена оценка на изпълнението, но от друга забавя процеса на мониторинг и оценка, поради бавния процес по събиране на данните.

За подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа имаме следните препоръки:

1. ОПР да се съгласува с българските Оперативни програми и ПРСР за новия програмен период 2014-2020 г. след тяхното окончателно одобрение и при необходимост да се актуализира;

2. Да се създаде специална мониторингова експертна група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР с участието на всички заинтересовани страни;

3. Всяка година да се прави отчет за изпълнението на Плана пред Общински съвет – Вълчи дол и да се приема едногодишна програма за изпълнение на приоритетни проекти и дейности, съгласувана със седемгодишната Програма за реализация на ОПР за периода 2014-2020 г., текущите нужди на целевата територия и финансовите възможности и капацитет на Община Вълчи дол;

4. По преценка на Община Вълчи дол да се изведат няколко ключови индикатора от списъка с 48 броя, по които да се следи ежегодно напредъка в изпълнението на ОПР;

5. Бизнеса и НПО също да отчетат пред Община Вълчи дол своите проекти, инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и прогните за изпълнение на ОПР.